

III. évfolyam. Pozsony, 1901. november 15. 11. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCSSÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA :
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

Egy szám ára 20 fillér.

BALASSAGYARMAT

BALASSAGYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1901

TARTALOM

Ádventi ének	Torkos László
Jézus az, a ki eljövendő vala	Sz.
Te is kurátor, én is kurátor (Horváth Ádám életéből)	Baksay Sándor
Az Avashegy alján (Költemény).	Földváry Ilona
Ének	Béri Gyula
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA :
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Adventi ének.

*Lelkek s szívek örüljetek
Az Üdvözítő közeleg,
Fogadja hálaénekünk,
Kit üdvül Isten küld nekünk.*

*A merre jár, körös körül
Újában minden földerül,
Tekintetétől éj s homály,
Mint vert hadak, fut, tova száll.*

*Kit gyötrő bánat s fájdalom
Léleksorvasztó terhe nyom,
Örvendj, közelg, ki megsegít
S leoldja súlyos terheid.*

*Eltévedett boldogtalan,
Ki nyögsz a bűn békóiban
Bizzál, ne félj, mely fölemel,
Az áldó kéz itt van közel.*

*Hozsanna égi fény s erő,
Az Úr nevében a ki jó.
Légy üdvöz, üss bennünk tanyát,
Szívünk epedve vár reád.*

*Áraszd el bennünk lelkedet
Melyből megváltás, üdv ered,
Hogy itt lenn s túl az életem
Lelkünk lelkeddel egy legyen.*

Torkos László.

Jézus az, a ki eljövendő vala.

Máté evang. 11., 2—11. v.

Az emberi lélek, míg ifjú s az élettől csak várni tud még, folyton előre, a jövőbe néz s ha már elaggott s reá nézve sem a gyönyörnek ingere, sem a csalódásnak fulánkja nincs többé, multján mereng el. A mint gondosan koszorúba fűzi emlékeit, borongó hangulat szállja meg, érzi a mulandóság, e láthatatlan és rideg hatalom enyészto lehelletét s pillanatra megdöbben azon gondolattól, hogy mindaz, a mi egykor drágává tette szemében az életet, a miért hevült és dolgozott, a mi törekvéseinek szárnyakat adott, -- oda van és nem tér többé vissza. Bár az élet alkonyán minden halandónk éreznie kell, hogy csak elhasznált eszköz a gondviselő Isten kezében s minden jövendője a sír nyugodalmas ágya, — talán senki sincs, a ki megfutott pályájára visszatekintve, ne találna egyetlen mozzanatot, mely földi vándorlásának maradandó értéket ad, legtöbbsnyire egy jótett emlékét, melynek sugara átcsillan az évtizedekig tartó szenvedések ködfátyolán.

Az emberiség is mennél jobban távolodik eredetétől s közeledik kitűzött céljához, bár még egyre szövi csalékony álmait fényes jövőjéről, annál örömelebb merül el multjának vizsgálatába s aprólékos gondossággal jegyzi föl az eseményekben rejlő tanulságokat, fejlődésének tévedéseit. A fogékonyabb lelkek az emberiség fejlődésének nyomozása közben érzik a mulandóság hatalmának jelenlétét, — de a mint a sirhalom tövén is nyilhat virág — a kutató elme nemünk történetében is talál a megdöbbentő tanulságok mellett megnyugtatóbb, gyönyörködtetőbb pontokat, melyekből minden korszak erőt merít a küzdelemre. Ilyen vigasztaló s felemelő hatású pillanat a keresztyénség megjelenése, melynek lángja évezredeknek világít. Annak bizonyítéka ez, hogy az emberiség a lét nagy harcában nincs magára hagyva, mint az emberek egy része szeretné elhíttetni a világgal, hanem a bölcs és gondviselő Isten intézi sorsát fejlődésének minden fordulóján s szent Lelke által biztosan céljához vezérli. Az a tény, hogy egyszülött fiát, Jézust, az idők teljességében elküldte a világra, hogy váltságunk legyen, halhatatlan emlékjele az örökké éber és megmérhetetlen isteni szeretetnek. Üdvözítők akkor jelent meg a földön, a midőn a kételkedés már teljesen hálójába kerítette az emberi lelket; a sok csalódás, mely századok folytán érte, megfosztotta hitétől: kifáradt a szakadatlan, meddő reménykedésben, fásult közönybe süllyedt s nem értette meg az eseményekben jelentkező híradást: közel van mi hozzánk az üdvösség. Ez a

szertelen elcsüggedés annyira megragadja a kor lelkét, hogy még a nagy úttörő, Keresztelő János lelkében is meginog a bizalom s elküldi tanítványait Jézushoz, hogy megkérdjék: Te vagy-e az, a ki eljövendő vala, vagy mást várjunk? Ezt a kérdést korunkban is felveti sok szív, mely a vallás körén kívül keresi boldogulását s az emberiség előrehaladását a vallástól független tényezőktől várja. Szent igénből diadalmas szóatként hangzik e kérdésre a válasz: Jézus az, a ki eljövendő vala, mást ne várjunk. Ezt hirdeti lelkünk ismerete s erről tesz bizonyosságot a történelem. Jézus első sorban az egyén lelkét újította meg, szabadította ki a terhes szolgaságból.

Milyen volt ama szolgaság, melynek bilincseit Jézus töredelte le az emberi szellemről? Az emberiséggel egyidős a boldogság után való törekvés; nincs oly meghasonlott lélek, mely boldog ne akarna lenni. A boldogságnak feltétele a zavartalan belső béke, hivatásunknak tudata s közvetlen bizonyosság arról, hogy a bujdosás e völgyében nem küzdünk hiában, az isteni kegyelem minden akadályon át elvezérel kitűzött célunkhoz. De épen ez a megnyugtató tudat hiányzott a Krisztust megelőző századok emberében. Hiszen, ha a világ javai boldogítani tudnának valakit, — ennek a társadalomnak boldognak kellett volna lennie. Az emberek nyugodtan éldelethették munkájuk gyümölcsseit; a legtöbbnek volt kényelmes otthona, a hol viharok idején menedéket talált; a nagyok palotáiban megszilajodva tombolt a jókedv; minden apró bosszúságot új izgató gyönyörrel gyógyíthatott, minden aggodalmat mámorba temethetett az élvezetvágyó; a pompaszerető a természet összes adományait, a művészet minden eszközét felhasználhatta kicsinyes s emberhez méltatlan hiúsága szolgálatában; a ki babért akart fonni homloka köré, nem fáradott hiába; a tenni tudók előtt nyitva volt minden pályatér s ez a törpe kor, a mely elszokott a nagy jellemek és nagy alkotások látásától, ujjongva tapsolt meg minden csekély sikert s özönnel szórta elismerését a győztesek elé. S az ember ennyi fény közepette boldogtalan volt, mert az Istentől származott lélek szomját a föld kincsei nem olthatják el. A kor csodált alakjai, mig a tömeg hódolatát fogadták, szánandó teremtéseknek érezték magukat.

Az emberi léleknek ezt a lázas és gyötrő nyugtalanságát azzal a szóval jellemezhetjük legtalálóbban, hogy *kereste Istent*. Nem hitt többé a régi istenekben, kik nem mindenható s érzékek felett levő hatalmak, hanem a vallásos képzelet teremtményei voltak, maguk is a kifürkészhetetlen és kérlelhetetlen végzet rabszolgái. Oly Isten után vágyott, ki elvettetett állapotában megkönyörül rajta s magához emeli. Sorban kérdezte a természet tüneményeit, melyeknek fel-

séges szépsége és törvényszerűsége megragadta a történelmet, melynek eseményeiben felismerte egy láthatatlan intéző kéz nyomait s bár a mit látott, minden az ő nagyságát és végetlen bölcsességét magasztalta, — ismeretéhez vezető nélkül nem juthatott el.

Ez a vezető, a kit e nyugtalan lelkek oly nehezen vártak, Jézusban jelent meg, kinek tanítása valóban evangéliom, örömhír volt a lelki szegényeknek. Az Istent keresők szemeit az égre irányozta s hirdette nekik, hogy az Isten lélek, mindenütt jelen van, mindenható, kegyelmes. Az aggódókat felemelte azzal a gondolattal, hogy sorsunk nem oly bizonytalan, mint törött árbócé a háborgó tengeren, hanem az isteni szeretetnek állandó tárgyai vagyunk s az Úr följegyzi minden sóhajunkat. A kit bűnének terhe a földre sujtott, az Ő tanításában talált megnyugvást, hiszen a szeretet Istene nem akarja a bűnösnek halálát, hanem, hogy megtérjen és éljen. Ő tűzte ki célul, hogy az ember levetve mindent, a mi benne földi, igyekezzék Istenéhez hasonlóvá lenni. Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok tökéletes.

Az a tudat, hogy határozott, testi vágyaink szolgálatánál magasztosabb célunk van s e cél felé haladásunkban Isten kegyelme támogat, hogy félelmes ellenségünk: a bűn nem zár el többé mennyei atyánktól, — igazán felemelő s újjító hatású volt az emberi lélekre. Hiszen ez a tudat tesz állhatatosakká bennünket minden nemes eszmeért való küzdelemben, tűrőkké a szenvedésben, munkásakká a szeretetben, nagyokká a megbocsátásban. A régi világ embere a fájdalomban irigykedő istenek alacsony bosszúművét látja — a Krisztus szellemétől áthatott hívő az isteni kegyelem tanujelét; ha szenved, azzal vigasztalódik, hogy szereti az Úr, a kit megdorgál. Ime, a két világ ellentéte. Amott határtalan csüggedés, itt tett-bíró életvágy; amott félelem és kétség, itt bátorság és bizalom; amott a legszentebb dolgoknak hitvány felfogása, itt eszményítő törekvés, mely még a port is, melyben lelkünk lakik, az Isten gondviselésének szent és hasznos eszközévé avatja.

Az emberi lélek ezen megifjodása Jézus műve, örök hála és dicsőség érte. Az egyén lelkét megújította az által, hogy egyesítette Istennel az emberi nemet, azáltal, hogy egyesítette az embert embertársaival. Hogy az embert egyesítse Istennel, el kellett törölnie az egyesülés akadályát, a bűnt; hogy az embereket egyesítse egymással, legyőzte az egyesülés legnagyobb akadályát: az önzést.

Elszomorító és leverő látvány a Krisztust megelőző századok közléte. A legridegebb önzés uralmának korszaka volt az. Az élet valósággal a létért való küzdelem, melyet az emberek roppant szen-

vedélyességgel s az állat- és növényfajok szívósságával folytattak egymás ellen. Az erősebb eltiporta a gyengét, a ki hasztalan keresett oltalmat a törvényben, mely a hatalmasok érdekét szolgálta, az emberi könyörületben, melyet legföllebb néhány kigúnyolt kegyes lélek gyakorolt. Az embereket nem erkölcsi tulajdonaik, egyező gondolkodás és rokonérzés csatolták össze, hanem gondosan font érdekszálak; ha ezek elszakadtak, a barátok ellenségekké lettek, frigyök felbomlott. Az egyes emberek önzésénél még rettentőbb volt a néposztályok és nemzetek önzése; az osztályok, népek egymás vesztére törtek, nem a jogérzet, hanem az uralomvágy s az erő tudata szabott irányt törekvésüknek. A betegek, ügyefogyottak valóságos száműzöttjei voltak a társadalomnak, nem szánta sorsukat senki, az emberektől elhagyva egyedül Istennél kereshettek még menedéket az élet nyomora ellen. Ha itt-ott fellobogott is a könyörület lángja, mint borús őszi éjszakákon a nyájas pásztortüzek, csak igen kis körre árasztotta melegét, az idegen hasztalan sóvárgott utána.

Krisztus egy új termékenyítő életelvvel nemesítette meg a romlásnak indult társadalmat; az ünneplés oltáráról eltávolította az önzést, mely az emberi nem lassan ölő mérge s a szeretetet állította helyébe, mely nem követel, de áldozni kész; nem személyválogató, fáradhatatlan a jótevésben. De a szeretetet nemcsak ajkán hordozta ő, egész élete ezen elvnek megdicsőítése. *A vakok szemek világát veszik, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a siketek hallanak s a halottak feltámadnak és a szegényeknek az evangélium prédikáltatik. Boldog, a ki én bennem meg nem botránkozik.* Ime mivé alakította át Jézus munkája a szeretet szellemével a világot; varázsvesszejével ráütött az emberi részvétlenség sziklájára s a könyörület üdítő forrászive buzogott elő. A keresztyénség az által lett az emberi fejlődés leggyümölcsözőbb hatalmává, mert legfőbb s egyetemesen kötelező törvénye a szeretet. Ez a megmérhetetlen szeretet a vértanúk töviskoszoruját szerezte meg Jézusnak; akkor volt ő legnagyobb, szeretete legcsodálatosabb, midőn fájdalmai s a diadalmukon örvendő ellenség gúnyolódása közepett az üldözőknek megbocsátott, megbántóiért imádkozott. Ezen megrendítő vértanúság emléke, az önfeláldozó szeretet, a megváltás gondolata, mint termékenyítő hatalmas folyam, végig folyt a keresztyénség történetének medrén, hogy életnedvet áraszszon az egymást követő nemzedékek elszáradt lelkébe.

Jézus az, a ki eljövendő vala, mást ne várjunk! Erről tesz bizonyosságot a történelem.

Jézus megjelenése a földön az emberi nem megváltását jelenti. De azon romolhatatlan kincsek, melyeket szent életével s dicső halálával biztosított a hívők számára, csak úgy lesznek elidegeníthetetlen sajátunkká, ha megváltónkat végig kísérvük pályáján a betlehemi jászoltól megdicsőüléseig s szellemét átplántáljuk belsőnkbe. Hiába jött világra Jézusod, ha te benned nem született meg; hiába szenvedett és halt meg érted, ha nem álltál lélekben keresztfája alatt; hiába támadott fel, ha lelkesen még a tudatlanság és bűn homálya borong. Ha a megváltásnak részesei akarunk lenni, ujjá kell születnünk, meg kell tisztulnunk a reánk tapadt földi portól, felöltöznünk a világosságához illendő öltözetbe,

E szent munkára te adj erőt, Atyánk, Istenünk. Amen.

Sz.

Te is kurátor, én is kurátor.

(Horváth Ádám életéből.)

Ki tudná hetvenhét ekléziának hetvenhétféle ügyét megorvosolni? Itéleteket mondani úgy, hogy mindkét fél megnyugodjék benne, mert ha az egyik meg nem nyugszik, apellál önönmagára. Végrehajtani végrehajtó hatalom nélkül. Törvényt mondani írott törvények nélkül.

A Canonica visitatio.

Egy pár öreg ember kocsira ül, hogy megdorgálja a szeleket és lecsillapítsa a tengert: és a habok engednek ő nekik. Nem kíséri őket sem hajdú, sem katonaság. Nincs kezükben sem bot, sem pallos. Egy láthatatlan vesszővel járnak, mellyel megsujtják a sziklákat, hogy víz ömöljön belőlük. A Mózes botja ez.

Gyakran sarkantyús úr is csatlakazik hozzájuk, aki aztán néha kikapja az öreg urak kezéből a virágzó vesszőt és nemcsak sziklákhöz, hanem az ember hátához is hozzá veri, de ez nagyon ritka eset; s mikor ilyesmi történik, ugyancsak össze dugjuk ám a fejünket széles nagy Baranyában.

Pedig Horváth Ádámnak ugyan lett volna módja a temérdek eklézsiai Dátán és Abirám ellen használni vesszejét.

Most keletkezett, vagy pusztulásnak indult eklézsiai eléggé el is halmozták kicsinyes aprólékos bajaikkal, melyek elintézése közben nem egyszer fakadt olyan kifejezésekre, melyekre a szuperintendens nem győzte mondani a «lentius»-t. Azután Ádám úrnak is eszébe jutott, hogy: «nem kell azt hajtani, akit vezetni is lehet», letette a

felfogott botot, más módokhoz nyúlt s a legtöbb esetben megmaradt a káposzta is.

Vaiszlóban gyülekeztek ezidő szerint, hova aztán a környékbeli eklézsiák is berendeltettek.

Nézzünk be mit csinálnak.

Tarka szűrös fiatal férfiak állanak a «szentszék» előtt. Hajuk kétfelé választva, természetadta hosszúságban, szabadon foly le vállaikon, csak halántékukon van két ügyes csomóba kötve, melyet ők csimbóknak neveznek.

Mi jóban fáradoztok fiaim?

Csak a jóban, — válaszolt a vezér — hogy itt az atyaság előtt kijelentsük, hogy nekünk nem kéé a pap.

Adjátok okát fiaim!

Azért főképen, mert mindúntalan meg akar nyíratni bennünket, mint a rossz személyt. Az iskolás gyermekeket lefoghatja az iskolában s a saját kezével vagdalja le a hajukat.

Helyesen cselekszi — mondá az egyik Assessor — a csimbók és hosszú haj pogány szokás, — nem illik keresztyénekhez.

Engedelmet kérünk, Sámson fején sem volt beretva, mert az Úrnak volt szentelve!

Az az ó-testamentumban volt. Nem mondja-e Szent-Pál, hogy a férfiúnak éktelen dolog nagy haját viselni?

Szent-Pál csak azt mondja — magyarázá az ember — «Avagy a természet is nem tanít-e meg erre titeket, hogy a férfiúnak éktelen dolog nagy haját viselni.» Ott hol Szent-Pál élt, igen is taníthatta ezt a természet, nálunk azonban mást tanít.

Ugyan mit? — gúnyolódék az assessor.

Azt, hogy ne bontsd el a régi határt, melyet csináltak a te eleid; meg azt, hogy aki a gyepűt elhányja, megmaratik a kigyótól.

Hm! — mondá fitymálva az assessor — nagyon bölcs ember kend, hol járt iskolában?

Bölcs Salamonnál, felelt hirtelen az ember.

Horváth Ádám közbevágot.

— Viseljék kentek hajukat úgy, ahogy őseiktől tanúlták. Ami magyar, legyen az magyar. Nem mind Kupa herceg, aki nagy haját visel. Majd a tisztelendő Atyát is megkérjük, ne legyen oly tüzes irtogatója a régi szokásnak. Akkor aztán szent lesz a békesség.

Nem lesz bi'a, — mert nekünk azért még sem kéé ökigylme.

Hát mért nem kéé? — kérdé Horváth Ádám, utánaözva a tájzólást. Hanyag, vagy rossz bánásmódú, vagy rossz példájú?

Nem a'bi a, válaszolt az eklézsiái tribunus — és elakadt. Azután

minden erejét összeszedte, hogy szinte elvörösödött bele — és kemény hangon kivágta: «Nem tud papolni ű kigyelme!»

Hujnye öcsém, ez nagy szó! Hát hogy tudod te ezt megítélni? Voltál valaha deák?

Nem én uram! de bognár sem voltam, azért még is megtudom mondani, ha hiba van a kocsiban.

De hát micsoda jelekről ismered meg, hogy nem tud papolni? Elakad a prédikációjában?

Már hogy akadna el, — nevetett az ember — mikor úgy olvassa.

Hisz az nem baj fiaim. Egész héten át gondolkodik és ír; nem csuda, ha meg nem tanulhatja, mert más dolga is van. Azért bizony jól teszi, ha úgy olvassa. Sok főpapok cselekszenek így.

Úgyám, ha a magáét olvasná; de könyvből olvas: nyomtatott könyvből.

Még az sem baj. A prédikációs könyveket oly lelki atyák írták, kik tihozzátok el nem jönnének papnak, hanem megmaradnak Debrecenben, meg Patakon, meg Komáromban. Nagy tudós, híres emberek azok. Ezek a maguk szép és tudós munkáikat kinyomattatják, mer helyükben van nyomda is. A ti lelkipásztoraitok megveszik ezeket a tudós munkákat. És ez szép tőlük, hogy a remek prédikációkat megtanulgatják; tinektek pedig hasznos és üdvösséges, mert mikor egy ilyen munkát felolvas a Tiszteletes úr, csak olyan, mintha magát a debreceni, pataki, vagy komáromi papot hallanátok!

Az ember nem hagyott magán ki fogni.

Mind igaz ez uram! csak hogy nem igen változtat bennök. Pedig, ha mindég azt az egy darab földet szántja az ember, utoljára nem terem. Hiszen minden prédikációját tudjuk.

Hát mért nem mondtad legelőször is ezt? duzzogott Horváth Ádám. Már ez más; akkor méltán panaszkodhattok. Hát minden prédikációját tudjátok? Mondj egyet például!

Például, — nyöszörgött a panaszos — például az, melynek textusa: «Az apák ették meg az egrest [és a fiaknak foga vásott meg belé.»

Ejnye az derék, én is írtam erről a textusról deák koromban, — nem tudom nem-e az? Hogy is kezdődik csak, mindjárt rá ismerek.

Az ember elvörösödött. Nem jut eszembe a kezdete.

No látod fiam! ne mond, hogy tudod, mert ime bele sem tudsz kezdeni.

Tekintetes uram! kegyelmed jól tudja, mit értettem én ezen tudás alatt; kegyelmetek mindég azt tanulják, hogy lehet kifogni

máson: nem csuda, ha sarokba szorúltam az én parasztikus eszemmel. Már hogy tudnám én azt, amit Tiszteletes úr sem tud. Mert bizony ha tudná, nem szorúlna az olvasásra Olvasni én is eltudnám.

Eltudnád, fiam? hisz akkor megváltván, helytelen volna más pap után nézni. No ma péntek van, holnapután vasárnap. Tehát jegyezd meg jól, vasárnap délelőtt te fogsz prédikációt olvasni. Itt van és kivette a könyvtárból Szentmiklósi Timótheus prédikációit, itt van ez a könyv, választasz belőle prédikációt és vasárnap felolvasod. Mi is ott leszünk és meghallgatunk.

Az ember pillanatnyira zavarba jött, azután kivágta magát.

Illetlen volna az, uram! Nem szabad nekem ilyenekbe avatkoznom.

Tehát illetlennek tartanád, ha téged kathedrára méltóztatnának?

Magamra nézve nem. de a Tisztelendőre nézve igen is illetlen lenne. Meg lenne gyalázva egész világ előtt, hogy parasztember prédikált helyette.

De mit törődöl te az ő gyalázatával? mi gondod neked arra, ha megkövezik is? Sőt azt hiszem, örülnél is az ő meggyaláztatásán, — különben nem jöttél volna ellene ilyen semmi váddal.

Már hogy örülnék én az ő gyalázatán uram! mikor kurátora vagyok; ami pedig a vádat illeti, elhiszem, hogy nem nagy értékű, de még is fontos, mert az egész nép zúgolódik. Én rák kiabáló, hogy mért vagyok kurátor, ha nem tudok tenni az eklézsiá bajáról.

Tehát kurátor kegyelmed? kérdé Horváth Ádám símulékonyan. No úgy kollegák vagyunk, mert én is kurátor vagyok. Gondolom hamarabb tisztába jövünk. Mit gondol kegyelmed, van-e a kettőnk kurátorsága között valami különbség? Nem amolyan vagyon, vagy tudomány, hanem foglalkozásbeli különbséget értek.

Igen is van. Tekintetes uram hatvan eklézsiának a kurátora, én pedig csak egyé.

De hát mi a kötelességünk?

Ügyelni, hogy mindenen ékesen és szép reuddel menjenek az eklézsiában; az az enyém kicsiben, Tekintetes uramé pedig nagyban.

Jól mondja kegyelmed. De hisz ezt a prédikátor urak jobban tudják, mint mi világiak, mi szükség hát a kurátorra? Egyéb kötelességünk nem volna? Minek is jöttek ide?

Panaszt tenni. . .

Nos hát, még sem találja ki, mi a kötelességünk?

De igen is. A főtisztelendő atyaság olyan az eklézsiákra, — mint az Úriszék a helységekre nézve. Ítélt olyan ügyekben, melyeket otthon nem lehet érinténi.

— Helyesen! hát ezt az ügyet nem lehetett volna otthon elintézni.

— Nem uram! mert az egész eklézsia a felperes.

— A presbyterium is?

— Igen.

— A kurátor is?

A kurátor némi gondolkodás után azt felelte: Nem.

— Ha nem, hát mért jöttél ide a panaszosok között?

— Mivel a nép küldötte vagyok!

— Édes barátom! — folytatá Horváth Ádám — elhiszem, hogy ez esetben is a nép küldötte vagy. De otthon, mint kurátor, nem népküldött vagy, s nem arra való, hogy minden meg nem vizsgált panaszok tolmácsa légy; hanem nép választott és arra való, hogy intézd el az ilyen aprólékos kérdéseket. A kurátornak természetesen van joga őrködni az eklézsia szép rende felett, de egyszersmind kötelessége is azt védelmezni. Nemde az eklézsia Isten után édes mindnyájunké?

— Igen.

És e szerint az eklézsia papja is úgy-e nem a pécsi püspöké, hanem — —

Édes mindnyájunké.

Úgy van; ezt a magunk tulajdonát védelmezni ne kötelességünknek, hanem jogunknak tekintsük, s így sok kellemetlenséget kikerülhetünk. Hát elhagyod-e egyházadat, ha azokba rendetlenségek csúsztak be?

Nem, hanem helyrehozni igyekszem.

Tűzreveted-e ekédet, ha nem jól szánt?

Nem, hanem megigazítom.

Még pedig magad úgy-e, ha tudod s csak akkor viszed mesteréhez, ha magad nem segíthetsz rajta? Hát ha papodban, mesterben fogyatkozást tapasztalsz, elűződ-e?

«Nem, hanem a szentszékhez folyamodom.»

«Nem folyamodom biz ott, hanem megkísértem magam azoknak orvoslását. Ha a fogyatkozások csekélyek, nem ütöm dobra, sőt elfedezni igyekszem; ha szembetűnők, csak akkor megyek a felsőbbséghez. Soha sem menjen az ember patikába addig, míg a házi orvosságot nem próbálta. Jóraivaló ember még a rossz cselédjét is védelmezi; hát egy prédikátort hogyan kellene védelmezni, akinek magának semmi védelme sincs. Aki ezt minden csekélységért megcsúfolja, a Kham bűnébe esik.»

De uram! nekünk még semmi vétünk sincs a Tiszteletes úr

ellen; egyéb mint hogy ide folyamodtunk; az pedig nem bűn, mert hova mentünk volna máshová?

Nem is mondom én hogy bűn, hanem hiba. Csunya mikor a perlekedő felek az utcára állnak ki patvarkodni. -- Nem lehetett volna ezt otthon elintézni?

De mikor az egész nép zúgott! . . .

Meg kellett volna vizsgálnod, van-e oka a zúgolódásra, nem pedig hozzájok csatlakozni. Nem dicsőség az erősebb részére állani, mert ez, tisztesség nem esik mondván — kutyaszokás; a gyengébbet védelmezni pedig emberi kötelesség. A kurátor ne szája, hanem zabolája legyen a zúgolódóknak. Ha belátta, hogy a vádak idétlenek, miért lett szószólójok? Pedig ugy-e kár volt ily csekélységért meghurcolni a Tiszteletes urat?

Elismerem uram, s tudom, hogy a nép is így érezne, ha itt volna.

Hát mondja el neki, hiszen megértett.

Megérteni megértettem, hanem elmondani épúgy nem tudom, valamint a prédikációt.

Nem is kell azt mind elmondani, csak a fontosabbakat. Mi is volt a vád?

Tudom már — tréfálózott az értelmes ember, a ki panaszkodik! rájleszték, hogy prédikálnia kell. A mi engem illet, én tudni fogom kurátori tisztemet. Istennek ajánlom kegyelmeteket! Isten velünk, köszönti Horváth Ádám, s hívatta a vádlott prédikátort.

* * *

Jó gömbölyű termetű, negyvenes férfiú lépett be, nagy hajlongások között. Orcája, melyen a piros megeledés látszék honosnak, most kivételkép ünnepi fehérbe öltözött.

Tiszteletes uramra nehéz vádak vannak! szólítá meg a kurátor, mialatt -- mintegy bátorítóul előzékenyen megragadta jobbját, s szívesen megrázta.

Első vád az — folytatá — hogy kegyed háborút izent a hosszú hajaknak és csimbókoknak.

A háborút a kultura izente, — válaszolt a lelkész — én csak folytatom, mint a kultura katonája, egyházi és polgári felsőségem parancsából.

«Én is a kultura katonájának tartom magamat s tudom, hogy a kultura szívesen elnézi, sőt szereti is mindazt, mi az emberen természetes, mert a természet nem rendel cél nélkül, mint mi. Ami a felsőséget illeti: a polgári felsőség teszi azt, amit jónak lát, kegyed nem áll zsoldjában; az egyházi felsőség — a Krisztus — nem haj-

hosszúság szerint osztályozza híveit. Kegyelmeteknek inkább a régi viselet megőrzésén, mint elhagyásán kellene munkálkodniok. A függetlenség legnagyobb jelének tartom: nem hódolni a divatnak; s kegyelmetek eme szabadsági címertől akarják megfosztani híveiket. Birkát és rabszolgát szokás kedve ellen nyíregetni, nem szabad keresztyén embert. Azouban a másik vád még súlyosabb: «kegyelmed nem tud papolni.» Ez a vád kegyelmed ellen. Ha menteni akarja magát, menjen a benyílóba, ott lel papírost és tentát, írja meg mentő beszédét. Ha kész lesz, felfogja olvasni.

Szükségtelen azt leírni, felelt a lelkész, így is el tudom én mondani, ami szívemen fekszik.

Az még jobb lesz, tehát halljuk.

A lelkész elkezdte a mentőbeszédet. Szép folyékonyssággal adta elő védokait; képletek, alakzatok, hasonlatok hemzsegték beszédében, részletekbe bocsátkozott, majd rövid, velős kifejezésekkel adott erőt; hanglejtésén megtetszett, hogy érzi a mit mond; végre ellenvádakat hozott fel, oly ügyesen rendezvén azokat, hogy mindenki helyeslőleg intett reájuk.

Horváth Ádám mosolyogva hallgatta a lelkész apologiáját, s mikor elvégezte, megszorította kezét.

Nagyon jól beszélt kegyelmed. Prókátor legyen a ki különben fogalmaz, mint a hogy kegyelmed rögtönöz. Minden védokait előre tudtam, minden ellenvádjait gyanítottam: hiszem is hogy alaposak. Nem is azokat akartam én meghallani, hanem arról akartam tudomást szerezni: miként tud kegyed rögtönözni oly thémáról, mely szíven fekszik? Tehát ha kegyednek — a mint fel is teszem — valóban szíven fekszik a Krisztus kicsinyeinek lelki épülete: miképen ne tudna rögtönözni prédikációt is? Csakhogy ne csupán vasárnap reggelenként feküdjék szíven, hanem egyébkor is; s a mit így, folytonos ihlettségben lelke sugall, az lesz a derék rögtönzés. Hanem ezt mindjárt papirosra szokás tenni, — azután rendbeszedegetni, szombaton megtanulgatni, vasárnap elmondani. Ezt hívják prédikációnak.

Ez elég világosan, s meglehetősen szigorú hangon volt mondva. Nem állhatta meg Ádám úr, hogy meg ne vigasztalja a megszórodott lelkészt.

Édes barátom! én vagyok, a ki legjobban ajánlhatom a mások munkáinak olvasgatását, szóról-szóra való megtanulását; ezáltal az emlékező tehetség erősödik, az írásmód finomodik; eszméink világa tágul, gondolatkincseket szerzünk, melyeket később sajátunk gyanánt is használhatunk: de ezeket hagyjuk olyan esetekre, midőn egyáltalában nincs időnk eredetét írni. Az olvasást pedig hagyjuk

a legátusoknak és praeceptoroknak. Olvasni csak a maga munkáját illik a papnak, abból is csak az igen jót, igen mélyet, melyből egy gondolatot sem akar kockáztatni. Hallotta-e azt, hogy Jézus vagy az apostolok írásból olvasták volna prédikációikat? s mégis fogadosak voltak. Miért? Mert a szív teljességéből szólt a száj, vagy a mint kegyelmed magát imént kifejezte, azt beszélték, a mi szívdön feküdt. Kövesse azért a mestert és apostolait. Csakhogy ne nagyon, — veté utána nevetve — mert azok, ha rögtönöztek, nagyon ihletve voltak; ha mi akarnánk így, még ránk fogná a rossz világ, hogy hasból beszélünk. Apropos! szokott-e sokat gyertyázni kegyelmed?

Nem hozza ki a conventióm.

Na! fogadja tanácsomat. A mit elveszt a réven, megnyeri a vámon. Estvéli írás és olvasás mellett a testnek kevesebb táplálékra van szüksége s jobban is megtartja természeti idomát, a lélek is emelkedettebb lesz és szent Pál sem alkalmazza reánk Epimenides szavait.

Itt valamit mondott görög nyelven, de minthogy én ahhoz nem értek, tehát hallatlanná teszem; meglehet, ha érteném még tán magamra is venném s úgy megharagudnám érte jó Horváth Ádámra, hogy minden eddig ráaggatott böcsületet legereblyélnék róla.

* * *

Mindkét részre használt a jó tanács; az előljárók vidáman vitték haza lekipásztorukat, mialatt Ádám úr igen jóízűt ebédelt. Hogy is ne, mikor úgy kipörölte magát.

BAKSAY SÁNDOR.

Az Avashegy alján.

1901. szeptember 20.

*Folylyál kis Szinva csendesesen, lassan,
Csitítsd locsogva játszó habjaid.
Lásd a jelenést fenn az Avason,
Hallá az ének leszálló hangjait.*

*Dicső pompában kél a kelő nap,
Piros színt szór a magas tetőre,
Majd fényugári keltőn hullanak
A színig megtelt ős temetőre.*

*A horpadt sírok mintha nyílnának
S fölkelnének a rég portetemek,
Melyek halálig hűn őrt állának
A feltett hon — és Sionuk felett.*

*Megnépesül a holtak tanyája,
Egy nagy sereg sűr-forr fenn és alul.
Lelkes had, a melynek zászlajára
Isten s haza van írva jelszavul.*

*Majd feltűnik — mint siri jelenet —
Az ősi templom küszöbein át,
S szent hullámként zajdul fel az ének,
Dicsérve Istent, éltetve hazát.*

*E két szót zengi százaknak szája,
E két szóra dobbannak a szívek,
S mint egykor József és Efraim fája*
Egygyé lesznek az elvált testvérek.*

* Ezékiel 37. 16—19. Vajha ugyis maradnának!

*E perc, ez óra óh mily isteni!
S a mit mutat: a kép, a jelenet!
Ki merne szóval szólni, beszélni,
Mint hat át kit-kit egy szent hevület.*

*A lélek röpköd, a szív feldobog,
A keblekhez egy érzés tör utat.
Meghatottságtól könnyez és zokog
S mégis — minden arc örömet mutat.*

*S az öröm testet ölt fel magára,
A lelkekben kel szent határozat:
Hogy Isten s a haza oltárára
Ne szó, de legyen tett az áldozat.*

*Folylyál kis Szinva lassan, csendesen,
S mondd el mit láttál avas halmodon,
S miként zengte mindenki lelkesen:
Győzzön a mi jobb, s viruljon a hon.*

Földváry Ilona.

*Ének.**

*Éltem derűs szakában
Volt részem boldogságban
S örömben szüntelen;
Ha most lever a bánat
Búsan szívemre nem hat . . . .
Ki boldog mindig idelen?*

*Ha meghalok az Úrban,
A mennybe feljutottam,
Nem rémít a halál,
Magamat jóban, rosszban
Reád bízom nyugodtan,
Uram lelkem reád talál.*

*Benned bízom egészen;
Csak úgy kedves az éltém,
A hogy Te akarod;
Benned bízom, nagy Isten,
És nem az emberekben,
Más nem véd csak a Te karod.*

Gellert után németből

*Bűnös vagyok tudom jól,
S te mindig irgalomból,
Enyhén büntetsz, Uram.
Tűröm a bajt szelíden,
Javamra válik, érzem,
S mindig jól végződik útam.*

*Araszszon el kegyelmed,
Isten, hadd ismerem meg
És szánjam vétkeimet,
Ma még erős a lelkem,
Vigasztaljon meg engem
Ígéd s vezesse éltemet.*

*Felnézek Istenemre,
Türelmem áldja egyre
S nem ver le bánatom.
Sejtem, tudom halálom:
Mit Isten tesz, bevárom;
Javamra válik az, tudom!*

Béri Gyula.

Az egyházi élet köréből.

A Jó Pásztor III. évfolyamából ez a tizenegyedik szám. Tartalma mutatja, hogy kitűzött céljához hű maradt s a szerkesztővel együtt egyházunk legelőkelőbb írói dolgoznak a tartalom gazdagításán. Ára

* Mutatvány a «Hit Remény Szeretet» c. Luther-társasági kiadványból.

oly olcsó, hogy a veritékes munkából élő szegény ember is megszerezheti. Aki mindjárt nem tud érte fizetni, írjon egy levelezőlapot a szerkesztőnek s kértére a kiadóhivatal elvár a pénzért pár hétig. A lap ára 2 korona, melyet *Pozsonyba, Kovács Sándor theol. akad. tanár, szerkesztő címére kell küldeni*. Hét előfizető után egy ingyen példány jár.

Bizalommal kérjük olvasóinkat, legyenek szívesek a Jó Pásztort ismerőseik közt terjeszteni. Ez a legolcsóbb keresztyén ujság s a tiszta evangéliom szerint táplálja olvasóit lelki eledellel.

Visszhang. Októberi számunkban megemlékeztünk a két protestáns egyháznak testvéri ölekezéséről. Öröme telt abban mindenkinek, mert hiszen testvéri indulat illik a testvérekhez. Ugyanazon evangéliumi kenyéren élünk, ugyanazon Krisztus halt meg értünk, szeretetben gyűlölség miért lakozzék közöttünk? Ne ismerjünk más vetélkedést, mint azt, hogy ki szereti jobban Krisztus evangéliumát, felebarátait s ki győzősebb a szent munkában? A miskolci gyűlésnek visszhangja támadt Vác-Hartyánban. Földváry Ilona kisasszony emelkedett lelkének egy húrja megzendült s kedves költeményben fejezi ki anyai szív érzését, közös gondolatát. Örülünk, hogy e kedves visszhang a Jó Pásztor útján jut el a protestáns szívekhez. A testvériség, közös munka szép ünnepe elmúlt, de -- reméljük -- a testvéri szeretet mindvégig megmarad közöttünk.

Egyházi gyűlések. November havában egy egész hetet foglalt el az evang. egyház egyetemes gyűlése. Sok fontos tárgyról tanácskozott, megvitatta az egyház és iskolai élet jelenségeit s több fontos határozatot hozott az egyházi élet fejlesztésére vonatkozólag. A gyűléssel kapcsolatban tartotta első ülését a Luther-Társaság irodalmi bizottsága. Adja Isten, hogy a kik a gyűlésen együtt munkálkodtak, hazatérve is ugyanazon egy szellemben, a Krisztus szellemében munkálkodjanak.

Felolvasások. A Lorántffy Zsuzsánna-egyesület november 12-iki estéjén Kovács Sándor pozsonyi theol. ak. tanár «Lorántffy Zsuzsánna gyermekei között» czímen felolvasást tartott, Albert József pedig két szép költeményét olvasta föl. — A domonyi egyház november 13-án este reformációi ünnepet rendezett templomában. Masznyik Endre, Stromp László, Albert József felolvasást tartottak, Kovács Sándor pedig prédikált. Az ünnep végén szép összeg gyűlt egybe a Theologusok Otthona javára. Az ünnepségről jövő számunkban részletesebben is megemlékezünk.

Jó könyvek. A Luther-társaság évi jelentését és kiadványait megkaptuk; a jelentés részletesen föltünteti a társaság egy évi munkálkodását. Közli a tagok névsorát, az alapszabályokat, a kiadványok jegyzékét és a könyvkiadó hivatal leszámolását. Az idei kiadványok közt van «Hit, Remény, Szeretet» vallásos költemények gyűjteménye Béri Gyulától, a melyből a «Jó Pásztor» mostani száma közöl szép éneket mutatóba s az «*Olajfalevelek*» Sántha Károlytól, a kit a «Jó Pásztor» olvasóinak fölösleges bemutatnunk. Az evangélikus egyháznak egy derék lelkipásztorát és jótevőjét rajzolja «Achim Ádám élete» Zsilinszky Mihálytól. Ritka nemes papi alak, fáradhatatlan munkás, a ki minden vagyonát egyházi célokra hagyta. Ő alapította a kondorosi egyházat, s ez életrajzban méltó emléket állított neki barátja, elnöktársa Zsilinszky. Mayer Endre Pál apostol életét írta meg röviden a nép számára. Sas János «Az evangéliumi egyház feladatáról» írt cikkét teszi közzé új kiadásban. Igen szép s épületes olvasmány Bettex munkája: «Mi tetszik néktek ama Krisztus felől, Strauer Vilmos fordította magyarra. Moravcsik Gyulánétól «A testvérek» elbeszélés és Frenyo Lajostól Széchy Györgyné. A füzeteket, a melyek olcsóságuknál fogva is kelen-dőségre számíthatnak, a Theologusok Otthonában is meg lehet rendelni. — Az «*Olajág*» második füzete is megjelent. Tartalma méltó a célhoz, melyet szolgál. — Az «*Ébresztő*» a ref. ifjúsági egyesület lapja már második évfolyamát kezdte meg, Csürös István szerkeszti, s jellemző vonása, hogy részletesen tájékoztat, úgyszólván az egész világ keresztyén ifjúságának evangéliumi mozgalmairól. Látjuk belőle, hogy fővárosunkban mimódon iparkodnak egyes buzgó emberek, a vidékről fölkerült ifjakat minden romlástól megóvni. — Lampert Géza a fiatal költői nemzedék egyik tehetséges tagja, a ki szép vallásos költeményeket is ír, november végén egy kötet költeményt bocsát közre. A melegézésű és határozottan vonzó lelkű költőt melegen ajánljuk. Könyvének ára 2 korona. — «Az állatok világa» című nagy műből, melyet Méhely Lajos szerkeszt és a Légrádi-testvérek vállalata ad ki, már negyven füzet jelent meg. Örömmel jelentjük, hogy a szerkesztő és kiadó lelkesedése nem hogy fáradna, de még nő, s füzetről-füzetre új kellemes meglepetést szerez olvasóinak. A közönség méltó pártfogásban részesíti e kitünő vállalatot, mely a magyar irodalomban eddig páratlanul áll. Egy füzet ára 80 fillér.

*Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában
megjelent*

a „Protestáns Esték“

II. füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök- nél és izraelieknél . . .</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz . . . . .</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates . . . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek . . . . .</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provencai troubadourok .</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a soci- alis reformok . . . . .</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás. . . . .</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresz- tyén álláspontról. . . . .</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

*A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 2 korona, di-
szes angolvászson kötésben 3 korona.*

*A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sán-
dor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők*

Legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangyéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minnek egy prot. családból sem volna szabad . . . . . hiányoznia. . . . .

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvárusnál kapható.

- Csinos keménykötésben . . . . . 1 k. 60 fill
Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minister papíron, csattal 5 k. — fill
Elefántesont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papíron díszes csattal . . . . . 8 k. — fill

Lelkész vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.